

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia grudnia 2010 r.

**Pan
Leszek Bagiński
Dyrektor
Regionalnego Zarządu Gospodarki
Wodnej w Warszawie**

LLU-4113-02-01/2010
D/10/506

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Lublinie skontrolowała w Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej w Warszawie (zwanym dalej „RZGW”) zapobieganie powodziom i usuwanie skutków ich wystąpienia w przeciwpowodziowej infrastrukturze technicznej w województwie lubelskim w 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 21 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność RZGW w skontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Podstawą pozytywnej oceny były:

- dobry stan przygotowań RZGW na wypadek wystąpienia powodzi,
- właściwa koordynacja działań związanych z ochroną powodziową przy udziale ośrodka koordynacyjno-informacyjnego ochrony przeciwpowodziowej,
- wystarczające działania prowadzone w celu likwidacji skutków powodzi powstałych w przeciwpowodziowej infrastrukturze technicznej.

Nieprawidłowości dotyczyły zagadnień związanych z planowaniem ochrony przed powodzią.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

1. W maju 2010 r. na terenie województwa lubelskiego wystąpiła powódź. Na skutek intensywnych opadów deszczu, zalane zostały znaczne obszary prawobrzeżnej Wisły. Od 18.05.2010 r. rozpoczęto akcję zabezpieczenia zagrożonych odcinków. Pracownicy Zarządu Zlewni Wisły lubelskiej i Bugu granicznego w Lublinie uczestniczyli w posiedzeniach Sztabów Kryzysowych (cztery w Kraśniku, 13 w Opolu Lubelskim). Brali bezpośredni udział w akcji powodziowej: w Janiszewie i Zabełczu sprawowali nadzór nad wykonywaniem zabezpieczeń przed powodzią, w Popowie – organizowali akcję ratunkową po przerwaniu wału, w Parchatce sprawowali nadzór nad zabezpieczeniem wału oraz miejsc przesięków podłożem, w Brzeźcach nadzorowali zabezpieczenie osunięcia wału przy śluzie, w porcie w Puławach zabezpieczali przed zalaniem posesję RZGW. Na terenie gminy Wilków nadzorowali oraz brali udział w kierowaniu akcją przeciwpowodziową, w tym przy zabezpieczaniu osuwiska rozwarstwowanego wału na rzece Chodelce (prawy wał) w miejscowości Kolonia Szczekarków. Uczestniczyli w montażu pompy dużej wydajności i określaniu obszaru zalewu oraz przesięków, opracowali mapę terenu zalanego w powiecie Opole Lubelskie. W trakcie prowadzonej akcji powodziowej w 2010 r. Zarząd Zlewni zakupił m.in. łodzie (21 tys. zł), podręczne magazyny służby liniowej RZGW (15 tys. zł), silniki do łodzi (9 tys. zł), odzież ochronną (8 tys. zł). Wydatkował na ten cel ogółem 61 tys. zł.

Na stronach internetowych RZGW codziennie publikowane były informacje dotyczące stanu wody na administrowanych rzekach i gospodarki wodnej na zbiornikach. W czasie zagrożeń powodziowych w Ośrodku Koordynacyjno – Informacyjnym Ochrony Przeciwpowodziowej oraz zarządach zlewni pełnione były całodobowe dyżury, a także przekazywane były informacje do sztabów zarządzania kryzysowego. RZGW w 2010 r. przygotował dwa opracowania dotyczące przebiegu powodzi i udziału RZGW w ograniczaniu skutków powodzi, tj. „Podsumowanie zimowej akcji przeciwpowodziowej” oraz „Podsumowanie letniej akcji przeciwpowodziowej”.

Prowadzoną akcją przeciwpowodziową na Wiśle lubelskiej podsumował Zarząd Zlewni w Lublinie. Sformułował wnioski wynikające z tej akcji dotyczące przepisów prawnych i funkcjonowania służb wodnych. Wskazał w nich m.in. na potrzebę wprowadzenia jednolitego schematu organizacyjnego obejmującego wszystkie instytucje zajmujące się wodą, podlegające Krajowemu Zarządowi Gospodarki Wodnej. Jako nadrzędny cel wymieniono bezpieczeństwo publiczne, któremu powinny być podporządkowane działania z zakresu ochrony przyrody czy środowiska (określone w przepisach prawnych). Wnioskowano również o zabezpieczenie w budżecie środków finansowych w wysokości

umożliwiającej wykonanie niezbędnych inwestycji oraz remontów i konserwacji budowli regulacyjnych, a także oczyszczania międzywala.

2. W celu zapobiegania powodziom i usuwania skutków ich wystąpienia na Wiśle lubelskiej, w br. rozpoczęto prace inwestycyjne zabezpieczające erodowany prawy brzeg rzeki w miejscowości Drachalica, gmina Ryki (wartość robót 1.791.038,54 zł). Postępująca erozja zagraża tu stabilności wału przeciwpowodziowego. W 2010 r. opracowana została dokumentacja techniczna zabezpieczenia prawego brzegu rzeki Wisły w Stężycy, gmina Ryki. Obecnie prowadzona jest procedura przetargowa. Ponadto, współdziałając z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska oraz Wojewodą Lubelskim, wykonano w okolicy Józefowa nad Wisłą i Kazimierza Dolnego przecinkę zakrzaczeń i drzew w międzywale rzeki Wisły. Na 2011 r. RZGW planuje wykonanie dokumentacji projektowej – zadanie Braciejowice zabezpieczenie stopy wału na rzece Wiśle, gmina Łaziska.

W ocenie NIK, w 2010 r. w zbyt ograniczonym zakresie sprawdzano stan techniczny urządzeń służących ochronie przeciwpowodziowej. Na rzece Wiśle, w województwie lubelskim, urządzenia te nie były kontrolowane. Przeprowadzono w tym czasie, na rzekach przepływających przez województwo lubelskie, tylko dwie kontrole: jazu betonowego Turzynieć i węzła wodnego w Tarnogórze na Wieprzu. Również kontrole gospodarowania wodami w zakresie określonym w art. 156 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne², przeprowadzone w tym okresie na terenie województwa lubelskiego nie dotyczyły rzeki Wisły.

3. Pozytywnie oceniono działania RZGW w celu zapewnienia prawidłowego gospodarowania wodami, w tym ochrony zasobów wodnych oraz ochrony ludzi i mienia przed powodzią. Zgodnie z przepisem art. 4a Prawa wodnego, uzgadniano w 2010 r. przekazane przez urzędy gmin studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie zagospodarowania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, zmiany planu zagospodarowania przestrzennego oraz lokalizacje inwestycji celu publicznego i warunki zabudowy.

Dla potrzeb planowania przestrzennego, zgodnie z przepisem art. 92 ust. 4a Prawa wodnego, RZGW przekazał urzędowi gmin „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej”. Opracowanie to otrzymały również inne podmioty, m.in. centra zarządzania kryzysowego, komendy straży pożarnej.

4. Stwierdzono nieprawidłowości dotyczące realizacji zadań określonych w art. 79 ust. 2 Prawa wodnego. Dla potrzeb planowania ochrony przed powodzią RZGW opracował

² Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.

w 2006r. Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej etap I (uzupełnienie do Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi) i Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej etap II i III, w tym dla rzeki Wisły. Opracowaniami tymi objęto tylko 100 rzek o długości 8.400 km (w tym 27 rzek o długości 1.974,5 km w granicach województwa lubelskiego). Natomiast w granicach RZGW Warszawa przepływa około 4.500 rzek i cieków wodnych o długości około 45.400 km (w granicach województwa lubelskiego 1.025 rzek o długości 8.800 km). Rzeki objęte Studium stanowią około 70% rzek istotnych dla ochrony przeciwpowodziowej.

Sporządzone Studium (etap I, II, III) nie określa kierunków ochrony przed powodzią, co jest niezgodne z powołanym przepisem art. 79 ust. 2 Prawa wodnego. Na sporządzenie Studium (etap I,II,III) wydatkowano ogółem 4.040,2 tys. zł.

Nie zrealizowano zadania wymienionego w art. 92 ust. 3 pkt 6 Prawa wodnego, to jest nie opracowano projektów planów ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego. Obowiązek sporządzenia tych planów wynika także z przepisu art. 79 ust. 1 tej ustawy, który stanowi, iż ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) sporządzanie studium ochrony przeciwpowodziowej zgodnie z przepisami Prawa wodnego (zawierające kierunki ochrony przed powodzią),
- 2) podjęcie działań zmierzających do opracowania planów ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego,
- 3) zwiększenie liczby kontroli stanu technicznego urządzeń wodnych, a w szczególności na rzece Wiśle.

Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.